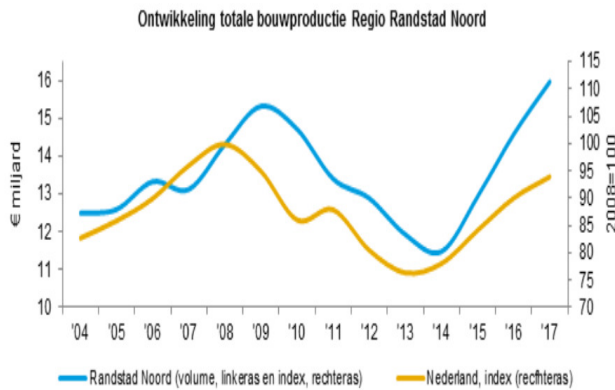

Samen met het EIB brengt Bouwend Nederland op BouwActueel alle relevante economische markt- en bedrijfsvoeringsinformatie voor leden bijeen. De website biedt inzicht in recente ontwikkelingen, prognoses en kengetallen bedrijfsvoering. Dit betreft zowel landelijke informatie als informatie voor de regio. Deze kwartaalrapportage biedt u inzicht in actueel economische ontwikkelingen voor uw regio en deelsector. Meer informatie vindt u op www.bouwendnederland.nl/bouwactueel.

Ontwikkeling bouwproductie

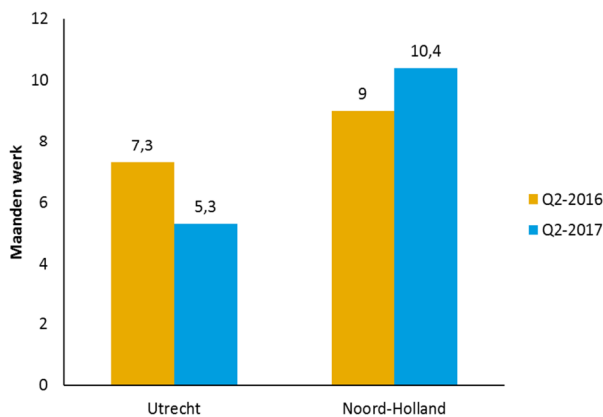

Forse groei bouwproductie

In Randstad Noord neemt de bouwproductie naar verwachting met 9% fors toe. Hiermee is het landsdeel koploper als het gaat om productiegroei in de bouw. Het totale bouwvolume komt in 2017 uit op bijna € 16 miljard. In het totale Nederlandse bouwvolume heeft het landsdeel een aandeel van bijna een kwart. Twee derde van de productie wordt gerealiseerd in Noord-Holland.

(Alle productiebedragen zijn in prijzen van 2015)

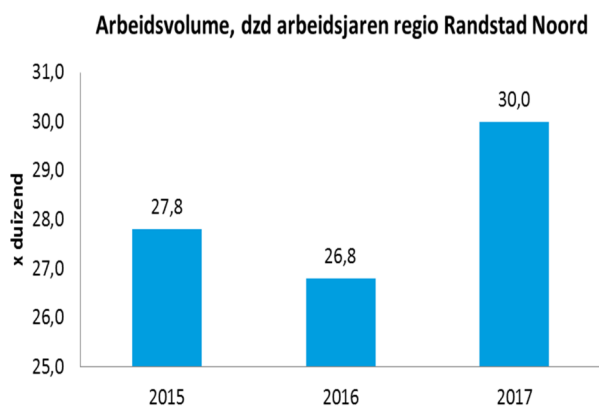
Orderportefeuilles

Grote verschillen in maanden werk

De orderboeken in de provincie Noord-Holland zijn in het tweede kwartaal van 2017 zeer goed gevuld, met 10,4 maanden werk voor de bouwers. Ten opzichte van het tweede kwartaal van 2016 heeft een groei plaatsgevonden van 1,5 maanden. In Utrecht daarentegen is de werkvoorraad in deze periode met twee maanden afgenomen naar een niveau dat bijna twee keer lager ligt dan in Noord-Holland.

Ontwikkeling werkgelegenheid

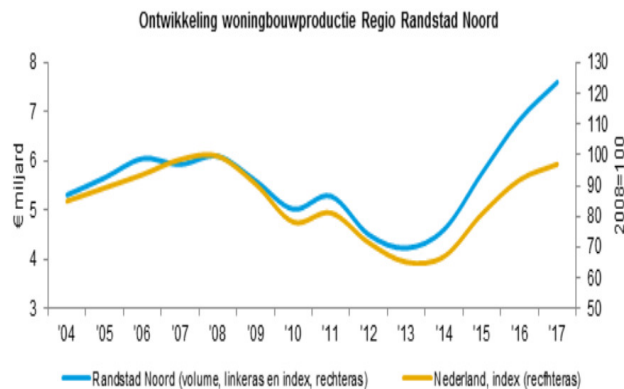
Werkgelegenheid groeit sterk

De gunstige productieontwikkeling gaat zich in 2017 vertalen in de werkgelegenheid in de bouwsector. De arbeidscapaciteit in de regio neemt toe met 12%. Het totale volume aan arbeidsjaren komt in 2017 uit op 30.000. Dit in tegenstelling tot 2016 waar, met eveneens een sterke productiegroei, de werkgelegenheid met 1.000 arbeidsjaren is gedaald.

(Het betreft hier de werkgelegenheid van de uitvoerende bouw)

Ontwikkeling woningbouwproductie

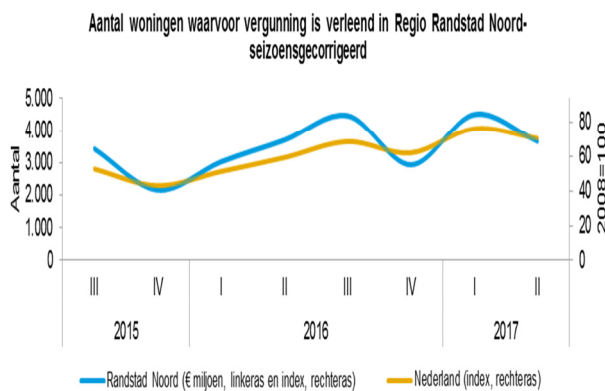

Forse groei woningbouwproductie*

De omvang van de woningbouw in Utrecht en Noord-Holland neemt dit jaar sterk toe. In de noordvleugel van de Randstad is de groei met 10,5% bijna twee keer sterker dan de landelijke productie. De totale landelijke productie in de woningbouw komt uit op € 7,6 miljard, hiervan neemt Randstad Noord 29% voor haar rekening.

* Nieuwbouw, herstel en verbouw, onderhoud

Aantal vergunningen woningbouw

Vergunningenafgifte neemt toe

Tussen januari en juni 2017 zijn in de regio voor ruim 7.100 woningen vergunningen verleend. Dit is een toename van 20% ten opzichte van dezelfde periode in 2016. Deze stijging is lager dan in de andere landsdelen en blijft significant achter bij het landelijk gemiddelde van 33%. Vooral in de provincie Utrecht was de groei beperkt (12%), terwijl in Noord-Holland de vergunningverlening met 24% toenam. De groei in het landsdeel ten opzichte van de tweede helft van 2016 (10%) is wel vergelijkbaar met die in Nederland als geheel (gecorrigeerd voor seizoensinvloeden).

Woningbouwproductie per provincie

	Volume, € miljoen		
	2015	2016	2017
Utrecht	1.754	2.080	2.225
Noord-Holland	4.000	4.760	5.340
Totaal	5.753	6.840	7.565
Nederland	21.975	25.075	26.500

Bron: EIB

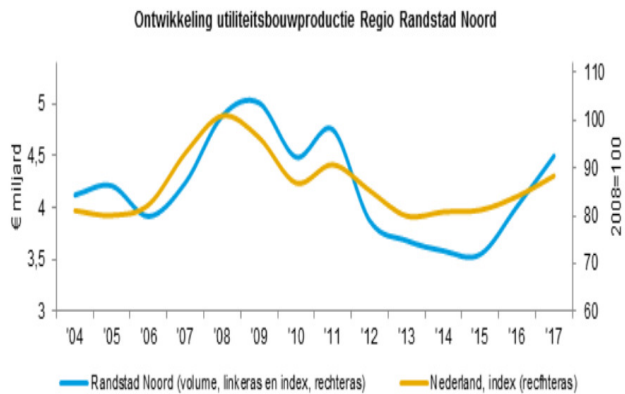
Sterkere groei in Noord-Holland

In de provincie Noord-Holland neemt in 2017 de geraamde woningbouwproductie met 12% sterk toe. In Utrecht ligt de groei lager: het volume neemt toe met 7%. De ontwikkelingen in beide provincies liggen ruim boven het landelijk gemiddelde van 5,5% groei.

Ontwikkeling utiliteitsbouwproductie

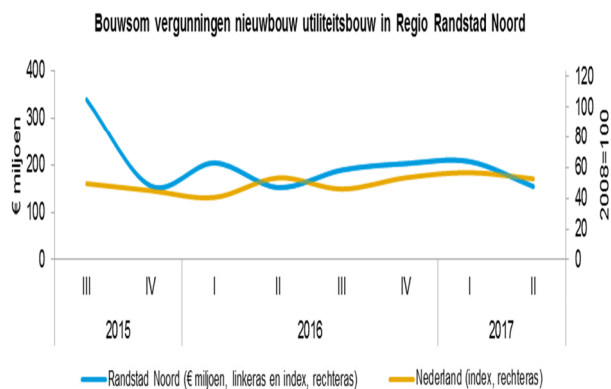

Herstel utiliteitsbouw houdt aan

De productie in de utiliteitsbouw* neemt in Randstad Noord fors toe. De groei van 12% in 2017 ligt ver boven het landelijk gemiddelde van 5%. In dit landsdeel wordt bijna een kwart van het landelijke bouwvolume geproduceerd.

* Nieuwbouw, herstel en verbouw, onderhoud

Bouwvolume vergunningen utiliteitsbouw

Zwakke dynamiek vergunningen

Het volume van verleende vergunningen voor nieuwbouw* lag in de eerste helft van 2017 1,3% hoger dan een jaar eerder. Deze groei is veel minder sterk dan in Nederland als geheel (16%). Deze matige prestatie komt vooral voor rekening van de sterke daling van de vergunningverlening voor de sectoren handel en zakelijke dienstverlening. Deze daling kon net worden gecompenseerd door een krachtige toename van het vergunde bouwvolume voor cultuur en recreatie en de groei bij landbouw en nijverheid.

*Prijsniveau 2016

Utiliteitsbouwproductie per provincie

	Volume, € miljoen		
	2015	2016	2017
Utrecht	1.211	1.465	1.650
Noord-Holland	2.340	2.545	2.835
Totaal	3.551	4.010	4.485
Nederland	17.500	18.075	18.950

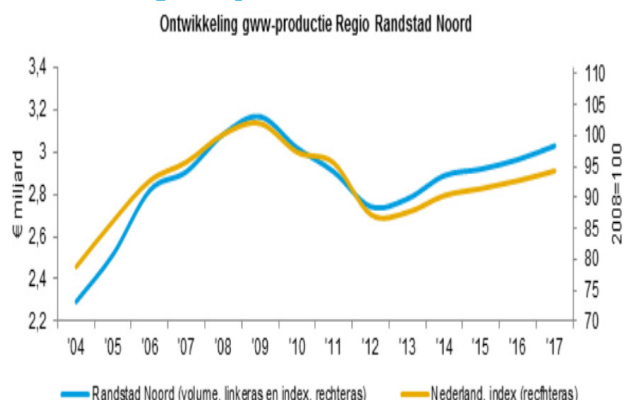
Bron: EIB

Sterke groei in beide provincies

Zowel in Noord-Holland als in Utrecht stijgt de productie afkomstig van utiliteitsbouw sterk. Met 12,5% ligt de groei in Utrecht marginaal hoger dan die in Noord-Holland (11,5%). Noord-Holland is verantwoordelijk voor 63% van het productievolume in dit landsdeel.

Ontwikkeling infraproductie

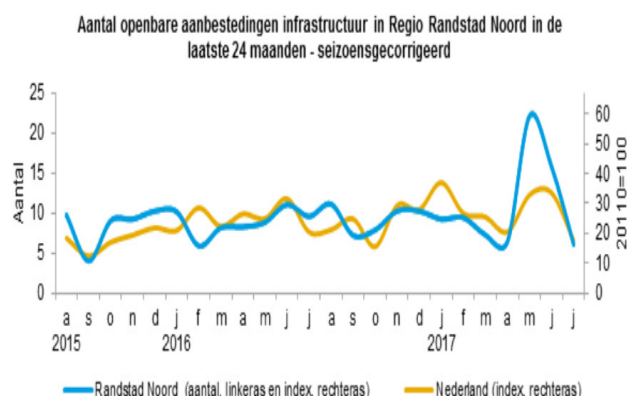

Bovengemiddelde groei infra

Met een groei van 2% stijgt de infraproductie* in Randstad Noord dit jaar sterker dan landelijk gezien (1,5%). De gww-productie* kent een totaal volume van € 3 miljard in 2017 en is daarmee verantwoordelijk voor bijna 20% van de landelijke productie.

* Nieuwbouw en reconstructie, reparatie en onderhoud

Openbare aanbestedingen

Sterke stijging aantal aanbestedingen

Het aantal openbare aanbestedingen in de gww kwam in het tweede kwartaal van 2017 op 47. Dit aantal is het hoogst sinds eind 2013 en 1,5 keer hoger dan in het tweede kwartaal van 2016. In de zeven kwartalen 2015:III-2017:I lag het aantal aanbestedingen in Randstad Noord tussen 25 en 31. De groei van het aantal aanbestedingen vond vooral plaats in de provincie Noord-Holland.

Infraproductie per provincie

	Volume, € miljoen		
	2015	2016	2017
Utrecht	925	940	960
Noord-Holland	1.995	2.025	2.070
Totaal	2.920	2.965	3.030
Nederland	15.125	15.325	15.575

Bron: EIB

Vergelijkbare dynamiek in beide provincies

Het gww-bouwvolume in zowel Utrecht als Noord-Holland neemt dit jaar met 2% toe. Noord-Holland draagt 68% bij aan de infraproductie in dit landsdeel.